

Лісунова І., Павленко В.В. Оксфордський університет – один із найбільших у Європі / І. Лісунова, В.В. Павленко // Модернізація вищої освіти в Україні та за кордоном : зб. наук. праць / за заг. ред. д.п.н., проф. С.С. Вітвицької, к.п.н., доц. Н.М. Мирончук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 404 с. – С.217-221.

Оксфордський університет – один із найбільших у Європі

Оксфордський університет – найстаріший англомовний університет у світі, а також перший університет Великобританії. Заснований у 1117 році, розташований у місті Оксфорд, графство Оксфордшир. Університет складається із факультетів і 39 коледжів, а також 7 «гуртожитків» – закритих навчальних закладів, які не мають статусу коледжу і належать релігійним орденам. Оксфорд втілює традиції, елітарність і найвищу якість освіти.

Мета статті – проаналізувати історичний аспект одного з найбільших і найстаріших університетів Європи.

Сучасна британська вища освіта є престижною у всьому світі, дає кваліфікацію міжнародного рівня і знаменита своєю високою якістю навчання. На відміну від країн Європи, Велика Британія має послідовну освітню систему, подібну до системи США, яка на сучасному етапі являє собою модель для стандартів вищої освіти. Загалом у Великобританії нараховується більше 170 вузів, у тому числі 102 університети, які представляють собою центри академічної освіти і науково-дослідної роботи [1, с. 141].

Першими англійськими середньовічними університетами були – Оксфордський (1167) і Кембриджський (1209), які виконували головну функцію – підготовку духовенства. Контроль церкви над університетами був закріплений в XIII ст. і переслідував подвійну мету : прагнення підкорити собі університетську освіту та створити центри університетської освіти для вищого духовенства [2, с. 27].

Вперше Оксфорд згадується в «Англосаксонській хроніці» за 912 рік. Це була фортеця на річці Темза, розташована за 90 км від Лондона. Потім довкола

неї виросло місто; було засновано декілька великих монастирів, які в часи середньовіччя слугували центрами освіченості.

З плином часу в місті з'явилося чимало монастирських шкіл. У ті часи англійські теологи (складали вершину освіченості) отримували освіту у Франції. Створенню в країні власного університету сприяло непорозуміння Генріха II з паризьким архієпископом (1167). Будучи у гніві, король заборонив своїм підданам навчатись в університеті у «французькій стороні».

Англійцям довелося збирати власні навчальні сили. У результаті їх зусиль у 1189 році в Оксфорді почала виникати структура майбутнього університету. У 1190 році прибув перший іноземний студент – *Емо* із Фінляндії. В 1201 році університет очолив магістр *Оксоній*, в 1214 році офіційно затверджений на посаду декана. Потім в 1231 році корпорація магістрів отримала статус університету [2].

Перші коледжі Оксфорда представляли собою навчальні факультети і гуртожитки одночасно, в яких студенти і вчилися, і жили. Їх засновниками, як правило, були сановники високого рангу.

До 1300 року близько 1500 студентів навчалися в Оксфорді. Тоді було прийнято жити общинами, між якими часто виникали непорозуміння. У вільний час молодь випивала, танцювала, грала в карти і кості. Ці дії викликали незадоволення місцевих жителів, яким і так доводилося сплачувати податки на користь університету. У 1209 році вони вигнали з міста частину студентів, що передувало створенню університету в Кембриджі.

Шлях до вищих навчальних ступенів у Середньовіччі був досить довгим: на магістра доводилося вчитись 7 років. Кожний бакалавр, а тим більше магістр по традиції обов'язково читав лекції студентам. Тому Оксфорд довгий час не мав постійного складу професорів.

У XVI ст. Оксфорд разом із Європою пережив епоху Реформації. Посварившись з папою римським через відмову признати його розлучення з Катериною Арагонською, Генріх VIII в 1535 році заборонив викладання в Оксфорді католицького права. У той час король відкрив кафедру медицини,

громадянського права, давньогрецької мови та івриту. В Англії почала встановлюватись власна релігія, основана на протестантизмі.

З 1581 року, при Єлизаветі I, всі студенти, вступаючи в Оксфорд, приносили клятву вірності англійській церкві.

Протягом багатьох століть Оксфорд залишався вищою школою духовенства в Англії. Однак поступово навчання в Оксфорді стало модним і серед світської англійської аристократії.

В епоху Відродження університет пережив потужний культурний спалах. Тут навчались поет Донн, сатирик Свіфт. Учень Мертона Томас Бодлі збирав книги і рукописи по всій Європі, щоб згодом у 1602 році заснувати бібліотеку Оксфорда (зараз бібліотека поступається лише Британському музею) [2].

В 1621 році відкрито перший ботанічний сад, який став навчальною базою для студентів медичного факультету.

Декан університету в 1630-1641 рр. архієпископ Лод затвердив Щотижневу комісію, яка і нині управляє університетом, створив нові кафедри – івриту та арабської мови. Лод заснував у 1633 р. університетське видавництво.

Зовнішній вигляд Оксфорда, яким ми звикли його бачити, сформувався в XVII ст. Сталося це завдяки старанням знаменитого архітектора, бакалавра Оксфорда Крістофера Рена. У збудованій ним величній будівлі Шелдонського театру і до цього часу відбуваються найважливіші університетські церемонії.

В кінці XVII ст. в Оксфорді відкрився перший в Англії історичний Ашмолеанський музей, де були виставлені залишки динозаврів [1].

У 1854 році рухнула англійська монополія, звільнивши дорогу релігіям і конфесіям. В 1871 році «церковний» університет Англії встановив релігійну віру не вважати умовою для отримання навчального ступеня. 1878-79 рр. – з'явилися студентки, відкрились два перших жіночих коледжі.

В 1823 році в елітному Оксфорді створений студентський союз (Union). Він став стартовою позицією для багатьох відомих британських політиків.

1872 рік – збудована Кларендонська лабораторія, одна з перших у Європі проводила фізичні дослідження, а в Другу світову розробила систему

повідомлень про німецькі напади, яка врятувала життя багатьом британцям. В 1916 році заснована хімічна лабораторія [1].

Два століття в Оксфорді не переставали народжуватись всесвітньовідомі письменники. Письменник Джон Толкієн, який написав «Властелин колець», був тут професором англійської мови. Дев'ять із 16 прем'єр-міністрів Великобританії, з 1914 року, закінчили Оксфорд.

Поступово в Оксфорді сформувався і свій стиль одягу. Існують «оксфордські туфлі» – чоловічі черевики, «оксфордети» – жіночі черевики, на товстій підошві та низькому каблучці, «оксфорд бегс» – широкі штани із шерсті.

Сьогодні, як і багато століть тому, Оксфорд готовий надати освіту на будь-який смак. Не даремно кажуть, що там навчає навіть каміння [3].

Список використаних джерел

1. Розенфельд Ю.Н. Особенности системы высшего образования в Великобритании / Ю.Н. Розенфельд, Г.В. Рощупкин // Вчені записки Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»: научне издание. – Харків, 2007. – Т. 13, Кн. 1. – С. 141 – 143.

2. Федорова Н.В. Университетское образование в Великобритании / Н.В. Федорова. – М, 1976. – 77 с.